

Klintholm havn

Alle illustrationer
kan forstørres

Skemanummer:	10
Betegnelse:	Klintholm havn
Kategori:	Bebyggelsesmønstre
Registreringsdato:	December 2004
Registrator:	Erica Heyckendorff, Berings Tegnestue

Kort over bebygget struktur

Input: terrænformer - rumdefinerende elementer - homogene forløb - grænser - fixpunkter - kig

Topografisk undersøgelse

Input: topografiske forhold - udnyttede landskabstræk - byprofil/silhuet - grænse mellem byrum og land - grænse til vand

Havnen er placeret ved den korte strækning, hvor niveauforskellen mellem kysten og landet bag er i nogenlunde samme niveau - længere mod vest følger det mosede område omkring Busemarke Sø, og længere mod øst begynder terrænet sin stigning op mod Klinten.

I nordvest danner et mosedrag med levende hegn og træer en grøn afgrænsning for byen, mens afgrænsningen i nordøst udgøres af hækken omkring villakvarteret, der ligger på denne side af vejen. I flugt med hækken er byporten om vejen ligeledes placeret. Det fritliggende plejehjem, som ligger længst mod nord, synes derfor at ligge udenfor byen.

Byen afgrænser sig mod vandet på vekslende vis; i øst skærmer beplantning i form af træer og levende hegn for udsyn ud over vandet, i vest er udsyn til vandet udover havnen.

Historisk analyse

Input: Historisk byplan - matrikelstruktur - byudviklingsområder - funktionelt bymønster - gadestruktur - byrumsenheder

På kortet fra 1835 ses området nær ved Busemarke Sø, med moseområderne omkring, som havnen etableres i 1878. Vejen fra Klintholm til havnen stikkes ud som en direkte linjeføring i forlængelse af vejen, syd ud ad Busemarke. Havnen skulle benyttes til udskibningshavn for godsets leverancer af bl.a. kridt, mens en planlagt forbindelse til Tyskland blev opgivet. På havnen byggedes pakhuse, skibshandel og kro. 1918 blev havnen solgt til kommunen, og gradvist overtog og udviklede fiskerbefolkningen selv havnen med bl.a. ophalerbedding og

fællessalg - samtidig med at turismen kom til.

Bebyggelsen vokser i begyndelsen vestpå med havnerelaterede funktioner og villaerne langs hovedgaden. I øst begrænses udbygningen af byen i den første periode af gården (A), se kortene fra 1835 og 1887.

1887

På kortet fra begyndelsen af det 20. århundrede ses, at netop denne gård lægger jord til nogle villaer og danner primær udbygningszone gennem 1900-tallet, når man ser bort fra feriecenteret (1986), der bygges ved et nyt havnebassin og lystbådehavnen i vest.

Toldassistentensboligen er den gule bygning med karnapper, som ses på det første foto under Arkitektonisk iagttagelse.

Arkitektonisk iagttagelse/skitsering, samt vurdering

Input: målforhold - rumlige relationer - åbninger - stigninger - grænser - retninger - bygningselementer - belægnings Samspil mellem topografi og byrum - fixpunkter - homogene forløb - rumligt artikulerede brud og forskelle - reminiscenser af historiske strukturer og bygninger - sammenstød mellem historiske lag - anbefalinger

Byens hovedstruktur udgøres af fire dele: havnebyen, feriebyen med marinaen, "landsbyen" af fiskerhytter og villakvarteret. Husrækken på nordsiden af havnegaden forbinder de fire dele. Egentligt er villakvarteret delt i to: den ældste del og den yngre. Den yngre del består af parcelhuse, orienteret ud til to, østvestgående veje, og udgør sin egen verden

(1) Nordsiden af havnegaden udgør en ryg af huse, parallelitet med gaden, som modstilles overfor, hvor husene primært ligger vinkelret på, langs kajerne med retning ud mod havet. Pakhuset indgår i den nordlige husrække og vender - som det eneste hus - gavlen til gaden og går i dialog med den modsvarende side.

Netop husets vending og højde gør det til et markant hus i byen, og gavlen modsvares fint af nogle høje træer overfor, så pakhus og træer tilsammen danner port om indgangen ind til selve havneområdet. Havnen domineres af store haller uden særligt mange detaljer ved det første bassin. Større detaljering opleves i husrækken nordfor, langs gaden: især havnekontorets bygning er rigt detaljeret og træder frem i rækken. Bygningen ligger som fixpunkt for kigget op fra molen, ligesom købmanden for enden af den anden mole.

(2) Den tredje mole rummer sin egen verden: feriehotellet med glas og åbenhed ud mod vandet, men citerer samtidigt de retninger, der i forvejen er i havneområdet ved at lægge værelserne i lange længer langs molen.

Som et appendiks ligger lystbådehavnen, og de store, åbne områder i den forbindelse giver et flot kig langs med kysten fra

havnegaden.

Pakhuset med træerne overfor danner ligeledes rumlig adskillelse af havnen og området med fiskerhytter, og denne opdeling i to rumligheder underbygges af bygningernes forskellighed: de bittesmå hytter i modspil til de store haller. Også belægningsmæssigt er man i to verdener: Havnens store asfalterede områder overfor de græsklædte, snævre arealer med tilgåede stier på kryds og tværs mellem fiskerhusene. Skalaspringet så nær hinanden giver en kontrastfuld oplevelse:

Den tætte bebyggelse af fiskerhytter er intim og charmerende, mens havnebassinet har størrelse - selv om nogle af hallerne er meget pragmatisk udformede. Til gengæld danner stabler af farvede containere og fiskerkasser kolorit på havnen.

Byrummet forekommer generelt ret åbent, men strategiske steder i byen danner store grupper af træer loft over gaderummet, f.eks. foran pakhuset og for enden af vejen ind i byen. For enden af legepladsen ved siden af kroen savnes til gengæld nogle store trækroner, så der også her kunne dannes et mere sluttet byrum. Som stedet står nu, får man et diffust kig henover et bagareal til nogle huse.

(3) De røde fiskerhytter ligger lidt tilfældigt, set fra vejen og det grønne græs mellem dem, klæder de røde farver. Går man ind mellem de røde hytter, åbnes rummet, og et stort, indre græsklædt pladsrum med udlagte fiskenet til tørring åbenbares. Rummet afgrænses af lidt større, hvide hytter ud mod kysten. De hvide hytter ligger på næsten snorlige række og er murede, så lidt af lethed og uhøjtideligheden mistes.

En størrelsesmæssig pendant til pakhuset står i samme husrække, men i den østlige del af byen: en træklædt lade med

en stor vildtvoksende vin, opad facade og tag dominerer denne bydel, hvor skalaen i øvrigt er lille: småvillaer i flere tidsaldre - i randen, naboer til laden, ligger de ældste.

Villaerne trækker sig gradvist tilbage i takt med, at vejen svinger nordover og ligger til sidst på sned for vejen i byens østlige udkant.

Som slutpunkt for byen ligger en rødstensvilla højt, med markant frontkvist, hvide vindskeder og vendt mod havet.

Villaen ligger nær et ældre bindingsværkshus med stejlepladsen syd for sig. Den åbenhed, der er omkring disse to huse - i modsætning til villakvarteret overfor - giver oplevelsen af, at de nærmest står på stejlepladsen. Et andet fixpunkt i denne del af byen er røgeriets hvide skorstene, der sammen med stejlepladsen og bindingsværkshuset giver kulturel forankring og brugsmæssig sammenknytning til havneområdet.

I dette, det ældste villakvarter nærmest kysten, opleves en mere selvgroet karakter end det yngre, nordlige parcelhuskvarter. Haver og veje bliver brugt til alskens gøremål og tager sig ikke bare ud.

Kystsiden overfor de ældste villaer er ganske tilfældigt udformet med en del parkeringsområder, græs og levende hegn. Fiskerhytterne har inspireret til de små feriehytter på striben, foran hotellet på

kystsiden af vejen. Arealet foran hytter og hotel er indrammet af hvidt "rideskole"hegn, som forekommer umotiveret i forhold til de øvrige meget åbne, græsklædte arealer omkring.

Efter hotellet ligger et fint, ældre sommerhus - lidt umotiveret, idet kysten ses ikke herfra.

Havnebyen er således en sammensat og charmerende oplevelse. Stedet huser turisme - det er tydeligt - men har alligevel bevaret sin karakter og frem for alt: aktivitet. Vigtigt er det, at havnen dominerer i indtrykket af stedet - feriecentret og marinaen kommer i anden række. Også de gamle villaer med mange detaljer, villavejene med småbåde, bundgarnspæle og fiskenet giver en uhøjtidelig karakter og sammenknytter boligområde og havn.

Nogle bygninger har bevaret deres oprindelige arkitektoniske detaljer, f.eks. pakhuset og dele af havnekontoret (se foto), og disse detaljer bør der hæges om, fordi de er med til at bevare selve byens identitet. Desværre er brugsens bygninger noget

mærket af tidernes skiftende behov for indretning. Den markante beliggenhed i hovedgaden ved siden af pakhuset og for enden af molen kunne ydes bedre retfærdighed.

[Til sidetop](#)

[Udskriv denne side](#)

[Til oversigt](#)